

YENİ BULGAR TÜRKÇESİ DÖNEMİNİN KAYNAKLARI
II. EDEBİ KAYNAKLAR: I
1769 TARİHLİ ALTI DİZE YA DA İLK ÇUVAŞ ŞİİRİ

Oğuzhan D

ÖZET

Çuvaş tırişel ir rıeri i il ek i i , u dili t rih' elişi i isi e s d'k k l' k erek' ektedir. u u e k d r, Ç u ş ' M oder' e Ort ul r do e'leri h t l r' l t ' l' ş t' r. k, u dili Ye i ul r do e' i e it' l' ş' l r l e se f eterli du e de de ildir.

ldeki 'Ç u ş ' Ye i ul r do e' i e it dil i ele'eleri e es s teşkil et' ek ' l u do e' i k kl r' ' ort ko ' ' Ye i ul r Turk esi Do e' i i kl r' serisi i iki i k' s' ol' ede 'k kl r di isi i ilkidir.

159 t rihi de ' l' l' t' di elik u şiir M oder Ç u ş ede i dili i ' ş l ' ' ol r k k ul edil' iştir. Y 'd ori i l' eti , M oder Ç u ş i i' i, tr 'skri si o e Turki e Turk esi e kt r' ' eril' iştir. r' ' et i ir di i i de ' l' ş t' r.

Anahtar Kelimeler: Ç u ş , Ye i ul r Turk esi Do e' i, de i kl r, 159 t rihi l' t' di elik şiir.

Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,

---

Turkish Studies
*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*
Volume 4/8 Fall 2009

**SOURCES OF NEW BULGAR TURKISH PERIOD
II. LITERARY SOURCES 1: SIX-VERSE POEM
PUBLISHED IN 1769 OR FIRST CHUVASH POEM**

ABSTRACT

In order to write historical research on the Chuvash language, it is needed to refer to the historical process of this language. Therefore, the middle period of the Chuvash language has been defined with its outlines. However, the studies related to the Chuvash period are not sufficient to date.

The first article is the first of the literary sources series which is the second of the Chuvash Turkish period Sources Series. In order to research the sources of this period for the purpose of establishing the language studies related to the Chuvash language.

This six-verse poem published in 1769 has been identified as the first of the Chuvash literary language. Therefore, the origin of the Chuvash language series, its transcription and the origin of the Turkish series are added to that, the features of the text have been assessed separately.

Key Words: Chuvash, Chuvash Turkish period, literary sources, Six-verse poem published in 1769, first poem in Chuvash.

Modern Bulgar Türkçesi and *Modern Oğur Türkçesi* şeklinde de adlandırabileceğimiz Eski Batı Türkçesinin yegâne temsilcisi durumunda olan Çuvaşça, Türk dil tarihi araştırmalarında kilit noktası konumundadır. Zira Türk dili tarihinin birçok probleminin çözümünde ilk başvuru alanlarının başında Çuvaşça gelmektedir.

A. Róna-Tas, Çuvaşçanın dil tarihini konu edinen “*The Periodization and Source of Chuvash Literary Language*” adlı makalesinde Çuvaşçayı tarihsel olarak dönemlere ayırmıştır. Araştırmacı, görece yeni Çuvaş dil tarihini tarihsel bakımdan

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

önemi olan *Bulgar* terimini kullanmayı yeğlemektedir. Konunun uzmanlarınca da genel kabul gören Róna-Tas'ın bu tasnifine şimdiye kadar ciddi manada herhangi bir itiraz gelmemiştir.

Bu tasnife göre Bulgar Türkçesi şu dönemlere ayrılmaktadır:

I. **ANA BULGARCA**, Geç Ana Türkçe birliği döneminde gelişmiştir. Bu süreç, MÖ 1. yüzyıldan MS 4. yüzyılın başına değin sürmüştür.

II. **ESKİ BULGARCA**, kendi içinde *Erken Eski Bulgarca* *Geç Eski Bulgarca* şeklinde iki alt döneme ayrılır.

Erken Eski Bulgarca, MS 4. yüzyılın ortalarında Kazakistan'da *Onogur-Bulgar* kabilelerinin ortaya çıkmasından başlayarak Büyük Bulgar İmparatorluğu'nun dağıldığı 670 yıllarına kadar sürer.

Geç Eski Bulgarca ise, kendi arasında iki alt döneme daha ayrılabilir: I. *Geç Eski Bulgarca* II. *Geç Eski Bulgarca*. I. Geç Eski *Erken Eski Bulgarca* dönemi, Balkanlarda yaşayan Bulgarların Slavlaştığı 9. yüzyılın sonlarına kadar sürer. II. Geç Eski Bulgarca Dönemi ise, 9. yüzyıl ile Moğol işgalinin gerçekleştiği 1235-1236 yılları arasındaki dönemi kapsamaktadır.

III. **ORTA BULGARCA** dönemi, Volga (İdil) Bulgar Devleti'nin dağıldığı dönemden başlayarak Kazan'ın işgal edildiği 1551/1552 tarihlerine kadar sürmüştür. Orta Bulgarca kendi içinde *Erken Orta Bulgarca* *Geç Orta Bulgarca* şeklinde iki döneme ayrılır. Bu iki dönemin arasındaki ayrılma noktası 1430 yılında Kazan Hanlığı'nın kurulmasıdır.

IV. **YENİ BULGARCA** dönemi 1552 yılından başlayarak 19. yüzyılın sonuna değin sürmüştür. Bu dönem de kendi içinde ikiye ayrılmaktadır: *Erken Yeni Bulgarca*, *Geç Yeni Bulgarca*. dönemin birbirinden ayrılması ilk Çuvaşça yazılı kaynakların ortaya çıkmaya başladığı 1730 yılı olarak (Strahlenberg'in kelime listesi, derlenme yılı 1723) gösterilmektedir.

V. **MODERN ÇUVAŞÇA** dönemi, 1917 yılındaki Bolşevik devriminden itibaren başlamıştır ve sürmektedir (A. Róna- Tas 1991: 112-113).

Modern Çuvaşça dönemi, Çuvaş yazı diliyle eserlerin yoğun olarak verilmeye başladığı dönemdir. Günümüzde de hâlen Çuvaş matbuatı etkin bir şekilde eser üretmeye devam etmektedir. Yapılan çalışmalarla Modern Çuvaş dönemi yazı dilinin ana hatları ortaya konmuştur.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

Modern Çuvaşçanın yanı sıra en iyi araştırılan Bulgar dil alanı, Róna-Tas'ın tasnifinde *Orta Bulgarca* şeklinde adlandırılan döneme tekabül eden *Volga (İdil) Bulgarcası* n n dönemdir. Bu dil alanına ait Arap harfli mezar taşları Róna- (1), Hakimzyanov (1978), Tekin (1988), Erdal (1993) gibi araştırmacılar tarafından ele alınıp incelenmiştir.

Ne yazık ki, yukarıda gösterilen iki dönemin arasında kalan *Yeni Bulgarca* dön n n d n d n n mevcut değildir. Gelgelelim *Erken Yeni Bulgarca* alt döneminin bitişi Çuvaşça adıyla ilk yazılı kaynakların ortaya çıkışı ile olmuştur. 1730 yılında Strahlenberg'in eserinde gösterdiği 28 Çuvaşça kelime *Geç Yeni Bulgarca* döneminin başlangıcı olmuştur. Róna-Tas, yukarıda gösterildiği gibi *Geç Yeni Bulgarca* döneminin 1917 yılındaki Bolşevik devrimine kadar sürdüğünü düşünmektedir. Çuvaş yazı dilinin temellerinin atılması bu döneme girmektedir.

1730 yılında ilk Çuvaşça kelime listesinin yayımlanmasından 1917 yılına kadar geçen süre içerisinde çeşitli Çuvaşça malzemeler meydana getirilmiştir¹. K n f n meydana getirilen bu malzemenin önemli bir kısmı leksikal materyallerdir. İlk gramer de bu dönemde ortaya çıkmıştır. Çeşitli dinî metinler ve bu cümleden olmak üzere sahanın en zengin kaynağı İncil de bu dönemde (1820) Çuvaşçaya tercüme edilmiştir². n dönemden orijinal Çuvaşça metinler de elimizde bulunmaktadır.

Róna-Tas'ın tasnifinde kullanılan ölçütlerin hemen hepsi n, d *Geç Yeni Bulgarca* döneminin dil içi gelişmelerle ortaya çıkması da oldukça ilgi çekicidir.

Ne yazık ki, tarihî Bulgar Türkçesinin metinlerle takip edilebilen dönemleri içerisinde gerek ses bilgisi gerek şekil bilgisi gerekse söz varlığı açısından yeterince aydınlatılamamış aşaması sözünü ettiğimiz *Geç Yeni Bulgarca* dönemidir. Bu dönemde ortaya konan dil malzemesinin bilimsel açıdan gün yüzüne çıkarılmaması Çuvaş dil araştırmalarında eksik bir halka ortaya çıkarmaktadır. Bu dönem göz ardı edilerek Çuvaşçanın şu ya da bu sorunu üzerine varılacak herhangi bir yargı kesin olmayacaktır. Dolayısıyla, Çuvaşçanın *Geç Yeni Bulgarca* dönemi bilimsel olarak

¹ Clara Agyagási, "On The Edition of Chuvash Literary Sources" (*Chuvash Studies* [Ed. A. Róna- , 1 2, . -17] başlıklı makalesinde bu malzemelerin genel n vermiştir.

² Viryal ağziyla yazılmış ve 1820 yılında Kazan'da basılmış olan bu İncil tarafımızdan yayıma hazırlanmaktadır.

aydınlatılmadan Çuvaşçanın tarihî bir gramerini yazmak mümkün olmayacaktır.

Çuvaşça üzerine yaptığımız incelemelerde sözünü ettiğimiz döneme ilişkin dil malzemesinin bilimsel olarak ortaya konmamasının eksikliğini yoğun bir şekilde hissetmemiz, *Geç Yeni Bulgarca* döneminin dil kaynaklarını bilim dünyasıyla paylaşmamızı zorunlu kılmaktadır. Bu amaçla, dönemin kaynaklarını *Yeni Bulgar Türkçesi Döneminin Kaynakları* başlıklı bir dizi araştırmayla ortaya çıkarmayı planlamaktayız. Bu dönemde ortaya konan kelime listeleri, sözlükler ve dil bilgisi çalışmaları *Sözlük ve Gramer Kaynakları* f gerekse tercüme olarak ortaya çıkarılan edebî ürünler ise *Edebî Kaynaklar* başlığı altında ele alınacaktır.

Eldeki yazı, *Edebî Kaynaklar* dizinin ilk kısmını teşkil et .

1769 Tarihli Çuvaşça Altı Dizelik Şiir Ya da İlk Çuvaş Şiiri

Çarıçe II. Katerina'nın 1767 yılında Kazan'ı ziyareti sırasında ziyaret ettiği bir Hristiyan okulunda karşılama töreninde çeşitli dillerde karşılama konuşmaları yapılmış ve çarıçeyi öven şiirler okunmuştur. Bu karşılama töreninde Çuvaşça olarak altı dizelik bir şiir de okunmuştur. Devrin Kazan Başpapazı Veniamin (Vasilii -Grigoroviç) tarafından bu methiyeler toplanarak 1769 yılında *Duhovnaya tseremoniya, proizvodivşayasya vo vremya vsevojdelenneysego prisutstviya ee imperatorskogo veličestva velikoy gosudarni premudreşey monarhini i popeçitel'neyşey materi Ekaterina Vtoroy v Kazan', s priloeniem pri tom slovom p nesravnennom velikoduşii avgusteyşey imperatritsı samoderjitsı vsrossiyskoy, polučivşey blago polučnoe ot privivaniya ospı vizdorovlenie* adıyla Saint-Petersburg'ta basılmıştır. Çuvaşça şiir, kitabın 45. sayfasında yer almaktadır. Çuvaşça altı dizelik şiirin yanında, kitapta Marice (Çeremisçe), Udmurtça, Tatarca, Mordvince, Latince gibi dillere ait şiirler de mevcuttur (Petrov 19 6).

Dönemin önemli kaynaklarından August Ahlqvist'in Çuvaşça malzemeleri Klara Agyagasi ve Eberhard Winkler tarafından hazırlanmış *Tschuwascchiska, Tschuwascchischer Nachlass von August Ahlqvist, Band I, d n n f V R n V I V, D n n, 200*.

Johann von Strahlenberg'in *Das Nord und Ostliche Theil von Europa und Asia* (Stockholm, 1730) adlı eserinin sonunda yer alan ve 32 dile ilişkin kelimelerin verildiği *Gentium Boreo-Orientalium Vulgo Tatarorum Harmonia Linguarum* bölümünde geçen 28 adet Çuvaşça kelimeyi konu edinen bir yazımız *Gazi Üniversitesi Türkiyat Dergisi* 'nde yayımlanacaktır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009

Petrov'a göre şiir, Hristiyan okulunda okuyan ya da dini seminerlere devam eden öğrenciler veya öğretmenleri tarafından yazılmış olmalıdır.

Metin, Çuvaş edebî dilinin başlangıcı olarak kabul edilir (1963, 2001).

Bîçim

Üç beyit olarak kurgulanan şiir klasik Türk nazım biçimi olan hece ölçüsü ile yazılmıştır. 6+6 şeklinde 12'lik hece ölçüsü kullanılmıştır. Karşılaştırma imkânı bulduğumuz Marice ve Udmurtça şiirde Çuvaşça metin gibi bir ölçü söz konusu değildir. Hristiyan dîzede, hece ölçüsüne uydurmak adına пѐлместпѐр / ї пѐр / 'bilmiyoruz, bilmeyiz' şeklinde olması gereken kelime zaman ekiyle şahıs eki arasına bir ünlü daha ilave edilerek пѐлместѐпѐр / ї пѐр / şekline sokulmuştur. Bu kullanım, şimdiki-geniş zaman çekiminde karşılaşılan bir durum değildir. Bu değişikliğin şiiri ölçüye uydurma kaygısıyla yapıldığı açıktır. Neticede şiirin, ölçü bakımından Türk nazım biçimine uyması onun orijinal bir telif eser olduğunu (Rusçadan ya da başka bir dilden tercüme edilmediğini) ortaya çıkarmaktadır.

Kafiye bakımından şiirin oldukça başarılı olduğunu söyleyebiliriz. Şiirin kafiye düzenini ve türlerini şöyle gösterebiliriz.

	1.	2.	.
Kafiye Şeması	—	—	—
Kafiye Türü	-n , f	-ç n, n n f	- , f

Metin

Orijinal Metin

Пѐлместапарѐ абирь тѐ минь барасѐ парня,
Сана иберь пана а пора-мырынъ Ання!

Іоратныжынѐ пиря пѐлместа марѐ хал енѐ
То-ра хужу сюдя пѐлзан и дахѐ е енѐ

Marice şiir dört dizeden oluşmaktadır. Dizeler, sırasıyla, 12, 14, 13, 15 hecelidir. Udmurtça şiir de dört dizedir. Üçüncüsü 11 hece olan şiirin diğer dizeleri 12 hecelidir. Buna göre, karşılaştırma imkânı bulduğumuz her iki dildeki şiir de Çuvaşça gibi hece ölçüsü ile kurgulanmamıştır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009

(aşağı) ağızları arasında bilinen en temel farklılık /o/ ~ /u/ denklidir. n хужу /h / (n n) *sahibin*' kelimesinde ilk ünlünün /u/ olması, Petrov'un metnin Viryal ağızı konuşuru bir kişi tarafından kaleme alınsa da Anatri ağızına ait е еН (/çecen/ 'güzel, mükemmel, iyi') kelimesinin yer almasından hareketle ileri sürdüğü bu ağız konuşan bir kişinin de şiire dahil olduğu şeklindeki görüşünü nê ê (1 66).

/a/ ünlüsünün yazıya geçirilmesinde herhangi bir karmaşıklık görülmemektedir.

Çuvaş Türkçesinin en karakteristik ünsüz fonemlerinden birisi olan /ş/ (Ç f nd [ç]) yazıya geçirilirken her durumda /s/ (ç) ile karıştırılmıştır: сюлдя (Ç çүлте /şülde/ 'yukarıda, üstte', сохъ (MÇ çy /şuk/ 'yok')f сана (Ç сана / n / 'sana; seni')

Modern Çuvaşçada kelime başında tonlu ünsüzler bulunmamaktadır. Buna istisna olarak барасъ (MÇ парас / * / 'verecek') kelimesinde kelime başı sesin /b/ ile yazıya geçirildiğini görmekteyiz. Bu bir yanlışlık sonucu değil, kendisinden önceki kelimenin son sesi /n/'nin etkisiyledir.

Metinde, özellikle son beyitte sık olmak üzere, [ъ] işaretinin vurguyu belirtmek için kullanıldığını düşünmekteyiz.

* * *

Памалыхъ (Ç памалăх /pamalıh/ 'verecek, vermelik') örneğiyle Çuvaş yazı dilinin karakteristik bir özelliği olan KVK dizilişindeki on fiilde, çeşitli çekim ve yapım biçimlerinde son ses /r/'nin düşmesi özelliğini 18. yüzyılda da tanıklandığını anlamaktayız.

санахъ (Ç санах / n h/ 'sana, seni') biçimiyle, bugün Modern Çuvaşçada ekleşmiş biçimde oldukça işlek olarak kullanılan k ~ ök kuvvetlendirme edatının bu ekleşme sürecinin daha önce başlamış olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Metinde, çekimli fiil olarak şu dört yapıyı görmekteyiz:

1. пелместапаръ (MÇ пĕлместпĕр / ĭ ĩ / 'bilmiyoruz, bilmeyiz'): Şimdiki-geniş zaman çekiminde vezin gereği zaman ekiyle şahıs eki arasına bir ünlünün girdiğini daha önce belirtmiştik. Ancak bunun dışında bu kullanım ç ile örtüşmektedir.

2. пелместа маръ şeklinde yazıya geçirilen biçim, hem Sergejev (2004: 18) hem de Petrov (1978: 65) tarafından Modern Çuvaşçaya aktarılırken пĕлместĕмĕр / ĭ ĩ ĩr/ şeklinde okunmuştur. Oysa, bu şekilde bir çekim Çuvaşçada mevcut değil.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009

Bu yapıda kullanılan şahıs ekinin iyelik kökenli olduğu açıktır. Çuvaşçada iyelik kökenli şahıs ekleri yalnızca görülen geçmiş zaman çekiminde ya da yine bu biçimbirimle oluşturulan hikâye birleşik zamanlarda kullanılmaktadır. Diğer taraftan çekimin olumsuz şekli {-mAs} ekiyle kurulduğu görülmektedir. Eğer, şahıs ekinden hareketle zaman biçimbiriminin görülen geçmiş zaman olduğu düşünülse bile d n n -mA} şeklinde olması gerekmektedir. Bütün bunların sonucunda, пeлмeстa мapъ şeklinin Modern Çuvaşçaya şimdiki-geniş zamanın olumsuz hikâye biçimi olan пeлмeсттeмeр / i i / 'bilmiyorduk' şekliyle aktarılması gerektiğini düşünmekteyiz. Zira, {-mAs} şeklinin konuşma dilinde şimdiki-geniş zaman olumsuz biçimini işaretlediğini Çuvaşistan'da saha araştırması yaptığımız sırada tespit etmiştik. Üstelik burada zarf olarak хал eнь (мç хал eн /halççen/ 'şimdiye kadar, şimdiye dek') kelimesinin kullanılması da bu görüşümüzü d n .

. полдаръ (мç пултăр / e / 'olsun') Bu yapı, teklik 3. kişi emir çekim biçimidir. Emir-şahıs kipinin teklik 3. kişi biçiminin, ünlüsü dışında, MÇ ile aynı olduğu görülmektedir.

. (абирь ...) барасъ: Çuvaşça üzerine yapılmış mevcut çalışmalarda gösterilmemesine rağmen 2009 yılında tamamladığımız doktora tezimizde Çuvaşça gelecek zaman sıfatf -As}'ın şahıs f d d n yapıyı işaretlediğini tespit etmiştik.

Ăшта ыртарас вара ман сана

/İşta vırttaras vara man sana?

Peki seni nerede yatırayım (Durmuş 2009: 335- 6)

d d -As} ekli istek kipinin kullanımı Çuvaşçanın eski metinlerinde de tanıklanmaktadır¹⁰.

¹⁰ Ç'd yapıların şahıs kavramı ilgi durumu ekli şahıs (kişi ve dönüşlülük) zamirleri ve antroponimlerle kurulmasına rağmen eldeki metinde çokluk 1. kişi kavramını karşılayan şahıs zamirinin yalın hâlde olduğu görülmektedir. Bu yapının tarihsel gelişimi üzerine fikir beyan etmek için şu an erkendir. Diğer tarihî metinlerin ortaya konmasından sonra durum netleşecektir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

DIZIN**абирь:** (МÇ эфир /ebir/, эпёр /eǒǐ /)

. 1

анчахЪ: (МÇ ан ах / n ħ/) ancak, sadece, yalnızca**ання** (МÇ анне / nn /) nn

. 2

аппин: (МÇ эппин /erpin/) öyleyse, o hâlde

б

бар-: (МÇ пар- / * /) * → **па(р-):**

б.-асЪ [1

чечень: (МÇ е ен /çecen/) güzel, iyi; harika

ч. 4

чиберь (Ç ипер /çiber/): güzel, mükemmel, harika

ч. 2

чонЪ: (МÇ ун /ç n/)[< * . n

ч. 5

да: (МÇ та / /) d , d , d

д. 6

хал: (МÇ хал /ħal/) [< Ar.] şimdi

х.+чен [D

хужа: (МÇ хуџа / /)[< * . , f nd

хужу (<хуџа+у [Қ2Қ1)

и да: (МÇ ытла /ıtla/) çok, fazla

и да+хЪ (<+ах [Қ ~ оқ)

минь: (МÇ мён / ħn/) n

. 1

ни-минь: (МÇ нимён /n ħn/) hiçbir şey

п.

па(р-): (МÇ пар- / * -/) * , → **бар-****Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

Па(p-)+ ма[I +лых]П

парня: (мҗ парне /parne/) hediye, armağan

п. 1, 6

патша (мҗ пат а / ша) [< Far.] padişah, kral, kraliçe

п. 2

пел- (мҗ пёл- / й -/)

п.-мес [О -т[Ş- -апарЪ [Ç1Қ 1

п.-мес [О -т[Ş- -(ø <т [GGZ])- а марЪ [Ç1Қ

п.- зан [

пиря: (мҗ пире / * /) , .

п. 3 'bizi' (*пир+е [- D)

пол-: (мҗ пул- / /)

п.-дарЪ [Қ- Қ Қ

пора-мыр: (мҗ пурәмәр / * й /, пурсәмәр / * й /)

п. (< пор (* ~ *)+а-мыр [ÇК1ҚД)+ынЪ[D

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

ырн: (МÇ ыраһ /virin/) * ,* n

ыр(*ă)н+я [- D 'yereǾ

ул: (МÇ вăл / ı /)

в. б

юрат-: (МÇ юрат- / * -/)[< . .

ю.-ны[-жынЪ[Seber edatı] 3

KISALTMALAR

* .	: Arapça
D	n d*
Ç1Қ	Çokluk 1. kişi eki
ÇK1ҚИ	Çokluk 1. kişi iyelik eki
Қ- Қ Қ	Emir kipi, teklik 3. kişi
	Eski Türkçe
* .	: Farsça
I	Fülden isim yapım eki
	Görülen geçmiş n
ID	İlgi d*
II	Fülden İsim Yapım Eki
Қ	Қ n n n
Қ	Қ nǾ edatı
МÇ	: Modern Çuvaşça
O	O
D	Sınırlama durumu eki
	Sıfat-
Ş-	: Şimdiki-geniş zaman eki
Қ2ҚИ	Teklik 2. kişi iyelik eki
	Türkiye Türkçesi
.	* .
V	V

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

- D Yönelme- f d
f f

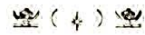
KAYNAKÇA

- AGYAGÁSI, Klára (1982) “On the Edition of Chuvash Literary Sources” *Chuvash Studies* (d. . RÓNA-) d Kiado: Budapeşte, s. 7-1 .
- AGYAGÁSI, Klára; INK R, f f d (200) “*August Ahlqvist, Tsçhuwasçhiska, Tschuwaschischer Nachlass von August Ahlqvist, Band I, d n n f V -R n V I V, Un f D n, D n.*
- DURMUŞ, Oğuzhan (2009) *Çuvaşçanın Şekil Bilgisi*, f Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü basılmamış doktora , f n .
- RD , f (1) *Die Sprache der wolgabolarischen Inschriften, d n H w V .*
- H K NOV, F[arid] S[abirzyanoviç] (1978) *Yazık Epitafiy Voljskih Bulgar, N .*
- ROV, Nikolay Petroviç (1978) *Чăвааш Литература Чĕлхун Ичмопуйĕ*[Çuvaş Edebi Dilinin Tarihi], Şubaşkar.
- RÓNA- , . (1 2) ““*The Periodization and Source of Chuvash Literary Language*”, *Chuvash Studies* (d. . RÓNA-) Akademiai Kiado: Budapeşte, s. 113-6 .
- RÓNA- , . ODOR, . (1) *Epigraphica Bulgarica, A Volgai Bolgár-Török Feliratok, d d - I.*
- RÓNA- , András (1982) “*The Periodization and Source of Chuvash Literary Language*” *Chuvash Studies* (d. . RÓNA-), Budapeşte, d K d , . 11 -6 .
- R V, Leonid Pavloviç (2004) *XVIII Ėmĕrtu Чăвааш Çырулăхĕн Палăкĕсем* [18. Yüzyıl Çuvaş Yazı Dilinin Anıtları], Şubaşkar.
- K N, Talât (1988) *Volga Bulgar Kitabeleri ve Volga Bulgarcası*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

Мы Ташара своимъ же теперь разговоромъ ,
 Сколько можно , скажемъ все всемъ нашимъ соборомъ :
 Ибо сладко и прѣятно рѣчь дѣшскую нагу ,
 Машерный слухъ и горящій духъ прѣдметъ какъ блгу.

~~~~~

П О Ч Е Р Е М И С К И Е .

Тынь мямнѣмъ мѣщъ куцѣ йлше Эдемкѣне
 Тынь мямнѣмъ шумпушецѣ куцѣ шѣицѣ Эргеккѣне
 Тынь мямнѣмъ шѣцѣ кодо шкемѣ спалѣцѣ шумецѣна ,
 Тыдхѣйцѣнѣ пѣже юмо шумкѣмъ шѣлѣцѣнѣ келесѣна.

~~~~~

П О Ч У В Л Ш С К И Е .

Педместапарѣ абирѣ ты минѣ барѣцѣ парня ,
 Сандѣ чиберѣ палпа пара-мырынѣ Ания !
 Юрашнѣжѣнѣнѣ парѣ педместа марѣ халчѣнѣ
 То-ра хужу сѣлѣтѣ педланѣ и дахѣ чечѣнѣ
 Намалыхѣ ся ванжѣнѣ , нѣ-минѣ стохѣ чонѣ анчѣхѣ
 Парня вырнѣ пѣ солдарѣ вулда анѣтѣнѣ санѣхѣ.

~~~~~

Kitabın, Çuvaşça şiirin yer aldığı sayfası (s. 45)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
 and History of Turkish or Turkic
 Volume 4/8 Fall 2009*